

PAPER DETAILS

TITLE: Jean-Baptiste Belot (1822-1904)

AUTHORS: Süleyman TÜLÜCÜ

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/30834>

JEAN - BAPTISTE BELOT
(1822-1904)

Prof.Dr. Süleyman TULÜCÜ

Daha çok Arapça-Fransızca, Fransızca-Arapça sözlükleriyle tanınmış bir Fransız müsteşirî ve Hıristiyan din adamı.

1 Mart 1822 yılında Fransa'daki eski Bourgogne vilâyetine bağlı Lux (Côte d'Or)'de doğdu. Dijon papaz okulunda özel derslerle gramer, eski Yunan ve Latin edebiyatı ve belâgat, aynı zamanda bir yıl boyunca felsefe okudu. 18 Haziran 1842'de yirmi yaşında iken İsa Derneği (Compagnie de Jésus)'ne girdi ve geri kalan papazlıkla ilgili bütün formasyonunu burada aldı. Papaz adaylığını tamamlayınca, Cezayir'e, Cezayir şehri yakınındaki Ben Aknoun yetimhanesine gitti. Burada iki yıl gramer öğretmeni olarak kaldı (1844-45). Sonra bütün gücünü Arapça tahsiline hasredeceği Constantine'de bir yıl geçirdi. 1847'de felsefi çalışmalarını (1847-49) tamamlamak için Fransa'ya, Le Puy, Haute-Loire yakınlarındaki Vals'a döndü ve daha şimdiden Vals'da, orada 224 s. halinde taşbaskısı ile basılan (1849) *Eléments de la Grammaire Arabe* adlı eserini telif etti. Daha sonra, âdete göre, Avignon ve rahip tayin edildiği (6 Ocak 1852) Bordeaux kolejlerinde ders vermekle görevlendirildi (1850-54). Roma'da ilâhiyat tahsil etti (1855-59). İlâhiyatla ilgili araştırmalarından sonra, bir yıl Villefranche-sur-Saône yakınındaki Mongré kolejinde kaldı. O sıralarda kendisine beş yıl boyunca (1861-66), Clermont-Ferrand'da, papaz adayı hocası vazifesi verildi. Papaz adayı hocası olarak Belot, ruhaniliğe dair üç eser yazıp yayınladı. 1866 yılı onun Lübnan'a hareket yılı oldu (sonbahar başında).

Belot, Lübnan'a ulaşınca, ahlâki ilâhiyat hocası olarak Gazir Papaz okulunda iki yıl geçirdi (1866-68), sonra ölümüne kadar (14 Ağustos 1904) terk etmeyeceği Beyrut'a gitti. Beyrut'ta, papalığa ait görevin bir parçası olduğunu bilmekle beraber, kitap ve yayın adamı oldu; ruhanilik, Hıristiyan hayatı, kutsal metin ile ilgili Arapça birçok dini eser yayınladı. Bu türde altı orijinal yayın ve P. Fromage (öl. 1740)

tarafından telif edilen bir eserin ve onun tarafından yapılan üç tercümenin gözden geçirilmesi sayılabilir. Bu dört eseri Belot, yeniden yayınlamıştır. Bunların dışında, Katolik Matbaası'nda basılan ve metin veya provalarını tekrar gözden geçirmek istediği birçok dini kitap, özellikle Kitâb-ı Mukaddes'in Arapça tercümesi vardır. O, gerçekten de Katolik Matbaası'nın müdürü oldu ve bu, Beyrut'ta onun kendisi ile tanındığı ilk ünvanı oldu. Yerini P. Cuche (öl. 1895)'a bıraktığı 1880 yılı hariç, uzun zaman yani 1872'den 1897'ye kadar, kesintisiz olarak 24 yıl bu görevi işgal etti. 1898'de, ölümüne kadar (1904) sadece Arapça bölümüne bakmak üzere genel müdürlüğü bıraktı.

Ocak 1870'de, Vatikan Konsili esnasında, Cizvit babaları, muhaliflerin hücumlarına cevap vermek üzere, J.-B. Belot'un idaresi altında Katolik Matbaası'nda basılan, ince bir broşür halinde, haftalık küçük bir dergi çıkardılar. Onun ismi *Le Concile du Vatican* idi. Konsil Eylül 1870'de dağılınca, küçük dergi boyunu artırdı ve *el-Beşir* adını aldı. Böylece, Katolik Arapça bir gazete kurulmuş oldu. Belot'nun buna büyük katkısı vardı. Ayrıca, Arapça sözlük yazarlığında da onun dikkate değer çalışmaları ve büyük hizmetleri olmuştur.

Eserleri. Belot'nun isim vermeden (anonim) Hristiyanlıkla ilgili Arapça yaptığı yayınlar şunlardır : 1. *el-Kılâdetü'd-dürrüyye mine'l-erbe'att'l-Enâcili's-seriyye*. Dört İncil'e göre Hz. İsa'nın hayatı ve doktrini veya İncillerin uygunluğu (Beyrut 1881, 330 s.; gözden geçirilmiş 3. baskı, 1908, 284 s.). 2. *el-Gusnû'n-nadîr*. Çocukların Kitâb-ı Mukaddesi (Beyrut, 1. c., 1885, 185 s.; 2. c., 1887, 182 s.; 3. c., 1895 (?), 193 s.). 3. *Katfû'l-ezhâr min mürüct'l-ahyâr*. Azizlerden küçük çiçekler (Beyrut, 1895-98, 33 fasıkül, 4 seri). 4. *Üç Tûsâ'tıyyât*. Üç dokuz günlük ibadet (Loyolalı Saint Ignace'ın şerefine tahsis edilen, Beyrut 1868, 108 s.; Saint Joseph'in şerefine tahsis edilen, 1875, 30 s.; Saint François Xavier'nin şerefine tahsis edilen, 1881, 84 s.). P. Frömage tarafından tercüme edilen eserlerin gözden geçirilmesi ve anonim olarak, yeniden neşri : 1. *Idâhu't-tâ'limi'l-mesihî*. Trotti de la Chédardie tarafından yazılan Hristiyan ilm-i hâl kitabının (catéchisme) ızahı (Beyrut 1875, 574 s., tekrar basımı, 1882). 2.

Mürücü'l-ahyâr fi terâcümü'l-ebrâr. Yılın bütün günleri için Azizlerin hayatı (Beyrut, 1. baskı, 1878; 2. baskı, 1880, 926 s.; 3. baskı, 1892). 3. *Kalâ'idü'l-yâkût fi vâcibât'l-kehenût*. Rahibin görevleri. P. Dupont tarafından yazılmıştır (Beyrut 1895, 557 s.). Arap dili ve edebiyatı ve Arapça sözlükçülüğüne dair, bizzat yazdığı eserler : 1. *Eléments de la Grammaire Arabe*. Arapça gramerine dair (taşbaskısı, Vals 1849, 224+XV s.). 2. *Nühabü'l-mûlah*. Arap edebiyatından seçmeler. Belot ve A. Rodet tarafından hazırlanmıştır, 1870'de basımına başlanmış, 1874'te bitmiştir (Beyrut, 5 c., toplam 652 s.). Eser 20 defa neşredilmiş ve 38.000 baskı yapmıştır. 3. *el-Ferâ'idü'd-dürriyye fi'l-lugateyni'l-'Arabîyye ve'l-Faranسیyye (Vocabulaire Arabe-Français)*. Arapça-Fransızca Sözlük. Belot, bu sözlüğü, P. Cuhe'un sözlüğünü (1862'de Beyrut'ta basılmıştır, 759 s.) esas alarak hazırlamıştır (1. baskı, Beyrut 1883, X+1009 s.; 2. baskı, 1888; 3. baskı, 1893; 6. baskı, 1899; 16. baskı, 1951, XI+1012 s.; 18. baskı, 1964). Ayrıca, bu sözlüğün küçük hacimli (petit) baskıları da yapılmıştır (meselâ, Beyrut 1928, VIII+816 s.). 4. *Dictionnaire Français-Arabe*. Fransızca-Arapça Sözlük (Beyrut 1890, 1. kısım : X+1-724 s.; 2. kısım : 725-1609 s.; 2. baskı, 1900; yeni baskısı, Beyrut 1952, 745 s., 3 sütun hâlinde; muhtasar bir baskısı, Beyrut 1892, 788 s.; Beyrut 1949, 855 s.; diğer bir baskısı, Beyrut 1956, VIII+963 s.). 5. *Cours Pratique de Langue Arabe*. Pratik Arapça dersleri (Beyrut 1896, XIX+299 s.; 5. baskı, Beyrut 1922, XVI+310 s.). Ayrıca, Belot, Josef Roze'un *Lisanü'l-mütercim ve türcümânü'l-mütekellim* adlı Fransızca-Arapça mükâleme elkitabını (2 c., Beyrut 1871; 4. baskı, 1884, 139 (?) ve 277 s.; daha sonraki bir baskısı, 1921) gözden geçirmiştir.

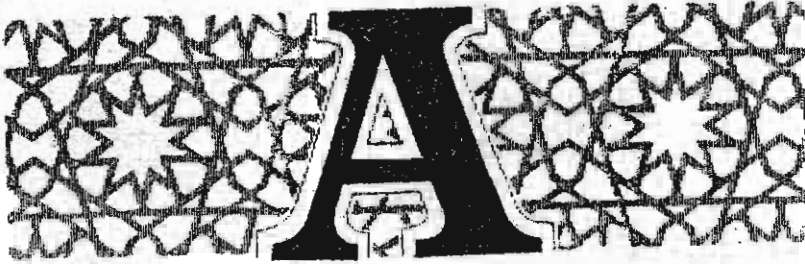
BİBLİYOGRAFYA:

V. Philip di Tarrâzi, *Târîhu's-sahâfeti'l-'Arabiyye*, Beyrut 1913, II, 81-87; L. Şeyho, *Târîhu'l-âdâbi'l-'Arabiyye fî'r-rub'il-evvel mîne'l-karni'l-'îsrîn*, Beyrut 1926, s.33; Serkis Mu'cem, I, 587-588; J. Fück, *Die Arabischen Studien in Europa*, Leipzig 1955, s. 294-295; Ferdinân Tûtel, *el-Müncid fî'l-edeb ve'l-'ulûm*, Beyrut 1960, s. 84; *el-Mevsû'atü'l-'Arabiyye el-müeyssere*, Kahire 1965, s. 402; Necîb el-Akîkî, *el-Müsteşrikûn*, 3. baskı, Kahire 1965, III, 1063, 4. baskı, III, 289-290; Zirikî, *el-A'lâm* (nşr. Züheyr Fethullâh), Beyrut 1984, VIII, 210; Un Orientaliste Jésuite, le P. Jean Belot (1822-1904), *Lettres de Mold*, VII (1895-1897), Bruxelles, s. 498; P. Louis Cheikhô, *el-Maşrik* dergisi, VII, Beyrut 1904, s. 1144-1151; *Litterae Annuae Provinciae Lugdunensis Societatis Jesu*, année 1er oct. 1903-1er oct. 1904, Beyrut 1905, s. 77-80; H. Fleisch, *Les Pères Cuche, Belot et Hava*, Auteurs de Dictionnaires Arabes, *Arabica*, Leiden, X/1 (Janvier 1963), s. 57-61; a. mlf., Jean-Baptiste Belot (1822-1906), *Arabica*, XXV (1978), s. 1-9; Süleyman Tûlûcû, "Belot", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul 1992, V, 426-427.

Médisance. مَنَازِلَة * مَازِر	Hé ! Est-ce que? هَ أَ *
Piqué, greffé. Aigu (sabre). مَازِر * مَازِر	Père céleste (le). Août (mois). أَب * أَب
Or pur. مَازِر * مَازِر	Désirer qc. أَيْتُ * أَيْتُ
Soie. مَازِر * مَازِر	S'apprêter à... أَيْتُ * أَيْتُ
Diocèse. مَازِر * مَازِر	Pré, pâturage. أَيْتُ * أَيْتُ
Aiguière. Pot à l'eau. مَازِر * مَازِر	Être brûlant (jour). أَيْتُ * أَيْتُ
Agrafe. مَازِر * مَازِر	Brûlant (jour). أَيْتُ * أَيْتُ
S'élancer, sauter (gazelle). مَازِر * مَازِر	Médire de qn. أَيْتُ * أَيْتُ
Insulter qn. مَازِر * مَازِر	Durer. أَيْتُ * أَيْتُ
Réprimander, mépriser, humilier qn. مَازِر * مَازِر	S'arrêter dans un lieu. مَازِر * مَازِر
Ramasser, rassembler qc. مَازِر * مَازِر	Devenir sauvage (bétail). مَازِر * مَازِر
Foule. مَازِر * مَازِر	S'irriter contre. مَازِر * مَازِر
Lier le pied à la cuisse (du chameau). مَازِر * مَازِر	Faire durer; effaroucher. مَازِر * مَازِر
Corde à lier le pied du chameau. مَازِر * مَازِر	Devenir perpétuel (ch.). Devenir sauvage (lieu). مَازِر * مَازِر
Jarret de l'homme, etc. مَازِر * مَازِر	Éternité; perpétuité. مَازِر * مَازِر
Aisselle. مَازِر * مَازِر	Toujours. مَازِر * مَازِر
Prendre et porter qc. sous l'aisselle. مَازِر * مَازِر	Pour toujours. مَازِر * مَازِر
Il porte le mal sous son aisselle; surnom d'un arabe. مَازِر * مَازِر	Chose extraordinaire. مَازِر * مَازِر
Ce qu'on met sous l'aisselle. مَازِر * مَازِر	Bête fauve. مَازِر * مَازِر
S'enfuir (esclave). مَازِر * مَازِر	Perpétuel; éternel. مَازِر * مَازِر
Qui s'est enfui. مَازِر * مَازِر	Perpétuité; éternité. مَازِر * مَازِر
Chameaux. مَازِر * مَازِر	Piquer qn. مَازِر * مَازِر
	Faire avaler une aiguille à... مَازِر * مَازِر
	Féconder. مَازِر * مَازِر
	greffer (un palmier, etc.). مَازِر * مَازِر
	Aiguille. Aiguillon. مَازِر * مَازِر
	Boussole. مَازِر * مَازِر
	Étui à aiguilles. Greffoir. مَازِر * مَازِر

Belot'nun "Vocabulaire Arabe-Français" (Beirut 1964)

adlı sözlüğünün 2. sayfası

A, 1re lettre de l'alphabet,
sm.

—, pr. ب, ل, ن

Ce livre est à moi هذا الكتاب لي

Il est à Rome. هو برومة

Il est à l'étroit. هو في ضيقة

Avec mouvement. إلى

Il est allé à... ذهب أو انطلق إلى

—, 3e pers. du verbe avoir;
Il a. عنده، معه، له

Abaissement, sm. act. خفض

—, état. انحطاط، هبوط، إنخفاض

—, humiliation. حقارة، خزي

—, humilité. ذل، ذلالة، هوان، مهانة

Abaisser, va. qc. حط أو خفض

—, qc. سفل، نزل

—, qc. ذل وأذل وانحذل

S' —, vp. حط أو انحط، حط

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, au mal. انهمك في الإثم

—, s'humilier. تنحط، تذلل

—, s'humilier. تنحط، تذلل

Abalourdir, va. qc. انقل عقله

Abandon, sm. ترك، هجران

—, remise. ترك، تغية، تسليم

A l' —. باهمال

Abandonné, o, a. et pp. مغروك، ملغول

—, a. sans appui. مغلول

Chose —. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

Abandonnement, sm. ترك، تخليه

Abandonner, va. quitter qc. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه

—, a. sans appui. ترك، تخليه